

Iztaja vsaki četrtki ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Desetletnica „Danice“

Pred desetimi leti je bil za nas Slovence pomenljiv čas. Takrat se je odločevalo o tem, bode-li rod slovenski zapustil staro svoje stališče, ki ga je nad tisoč let ohranilo na najbolj nevarnem mestu v srednji Evropi. Prvi slovenski svet je dal smer novemu razvoju med Slovenci in rešil to vprašanje. Koliko se je premenilo med nami v tem času, znano je vsakemu, ki je le količič zasledoval naš napredek v zadnjem desetletju. Največji pesimist mora priznati, da smo Slovenci v zadnjem času storili v mnogih strokah našega javnega življenja važen in pomenljiv korak naprej. Seveda je tudi umevno, da pri tem ni šlo brez hudega boja, budih viharjev na zunan in na znotraj.

Sad tega preporoda in eden faktorjev v boju zadnjih 10 let je tudi slovenski akademski društvo „Danica“, ki je ravno pred 10 leti prvič začelo izvrševati med slovenskimi visokošolci veliko svojo nalogo. Da so se razmere med slovenskim dijaštvom zelo premenile, povzročila je „Danica“ s svojimi nastopi v teku zadnjih deset let. Nekdanjim osnovateljem akad. društva „Danica“ stali so nasproti vse drugačni nasprotniki, kakor stojijo danes nam. Ko se je „Danica“ osnovala, je slovensko dijaštvo popolnoma izgubilo vsak smisel za svoje naloge. Bil je čas nekake stagnacije. Danes to več ne opažamo. Dijaštvo postaja vedno važnejši činitelj na polju narodne politike, vedno bolj se zaveda svojih nalog in se tudi hoče vedno temeljiteje pripravljati za nje. Komur so znani nastopi „Danice“, ne bode dolgo iskal onega činitelja, ki je dal povod temu preporodu.

Ko stojimo torej po prvih 10 letih na nekakem zaključku prve dobe „Danice“, spodobi se, da ta zaključek tudi slovesno praznujemo, da praznujemo oni moment, od katerega lahko datiramo preporod slovenskega dijaštva.

LISTEK

Spomini s pota.

I. V Milan.

Letošnje leto se je bila izprožila misel, kaj bi tudi Slovenci, združeni s Hrvati, skupno poromali v Lourdes v proslavo petdesetletnice, da je bila razglašena verska resnica o brezmadežnem spočetju Device Marije. Ali žal, da načrt ni prav ugajal in naposled se je romanje odložilo. Nu, s prijateljem sva se bila dogovorila, da nastopiva „lastnopešno“ to romanje v Lourdes in Paray in da porabiva v to prvi del počitnic. Priskrbiva si torej vozni list za okrožno potovanje in hajdi od doma v sirni svet. Morda bo koga zanimalo, kako je bilo to potovanje; zlasti, ker nimamo popisa obeh božjih poti.

V Gorici je nama ugajalo to, da zdaj Slovenec onde nekoliko bolj prosto giba in skoro povsod lahko slovenski nastopa, ne kot pred 30, 40 leti, ko smo bili bolj boječji. V ostalem pa je čutili še vedno ono „tlaččno mōro“ liberalnega razkola, ki je neizmerno škodoval deželi. Da bi se se obrnilo na bolje! Upanje je; saj se že liberalcem odpirajo oči, in marsikateri naprednjak se oglašja proti

Priloge za slovesno praznovanje desetletnice „Danice“ so po večini končane. Pripravljavni odbor v Ljubljani razpošlje v kratkem vabila in naznani tudi po slovenskih listih natančni program. Veseljem smo se prepričali o lep harmoniji, ki vlada med sedanji „Danicari“ in našimi starešinami in prijatelji. Nikjer nismo zaman prosili sveta in pomoči. Odlični naši zaščitniki so nam stali na strani in obljubili storiti vse, da naša slavnost doseže največji uspeh. To nas krepi in nam daje nado, da bodo vsi naši upi, ki jih stavimo v to slavnost, izpolnjeni.

Ko se bomo torej dne 12. in 13. septembra sošli v Ljubljani, ne smemo pogrčati nikogar onih, ki so delovali kedaj za ideje „Danice“! Naj bi ne manjkalo ni jednega naših starešin, zlasti ne na glavnih prireditvah dne 13. septembra! Takrat bomo videli kdo da je še naš in na koga se ne moremo več zanašati.

Naše vrste so redke! Boj, ki ga bije še vedno „Danica“, provzroča, da odpade sedaj la, sedaj oni. Kdor pa ne prestat ta boj med svojim akademskim življenjem, ko se le prepogosto hitro menjavajo nazori, od tega je pričakovati, da ostane tudi pozneje značajan. „Danicar“ ni janičar!

Kličemo torej vsem Danicarjem in prijateljem „Danice“: Na svidenje v Ljubljani!

Pripravljavni odbor v Ljubljani.

O uživanju opojnih pijač.

(Govor g. župnika Koseca na javnem ljudskem shodu „Slov. kat. delav. društva“ v Gorici dne 21. avgusta 1904.)

(Dalje.)

Na Goriškem je bila l. 1899. klicna cena na dražbi užitniškega javka na pivo 11.000 K, na žganje 50.000 K. Računilo se je tedaj, da se prodaja žganja na drobno v žganjarjih 139.000 l na

začetnikom razpora, ko vidi, da je v kvar svoji — trgovini ali obrti.

Predpoludne sedeva v železnico, in naglič naju brzo potegne do Vidma. Tu se vsuje ploha, ki je ohladila nekoliko soparno ozračje. Zibnil je kraj za krajem, mesto za mestom, naglo smo prevozili lepo beneško in lombarško ravan, ki ste večinoma s trti porastli. Pri Pordenonu sem se spominjal raj. Cezarja in dveh bratov, pa nesrečnega Šadrja iz K. Ali je bilo tega treba? O naj bi v britkosti ta in oni vzdihnil z Jenkom: „Moč! moč! mi daj o Bog, da ko napade me obup, ne uklonim silam se nadlog, jim stanovitnost stavim vkljub!“ Ugajala je nama krasna lega Conegliana, ki daje laški šampanjec iz Trevisa, kjer je našla neka Trentarica svoj dom. V Mestru smo se presedli v drug vlak ter odrinili proti Padovi. Postanka ni bilo dolgo, zato se le pripravočiva sv. Antonu, ki je nekako tudi naš svetnik; saj je deloval v letu 1227 tudi v Gorici, kjer je ustanovil samostan in cerkev sv. Katarine pa v Vidmu in Glemoni. Mimo Vicence se pripeljemo do znamenite trdnjave Verone, ki jo poznajo tudi starejši Slovenci, kakor sploh te kraje štirih trdnjav in bojišč, kjer se je prelivala tudi naša kri. Pri Peschieri zagledamo prekrasno gardsko

leto, popije s vsaj štirikrat toliko. Samo laškega se je vvozilo l. 1898. 1.605.203 hl. Ako se računamo po 10 gl. hl. tedaj je šlo v Avstrijo in Italijo 15 milijonov gl. za vino. Pije pa se vedno več, le v tistih deželah, kjer je zmernostno gibanje že del časa vkoreninjeno, se je množina užitega alkohola znižala; n. pr. v Srednji je prišlo l. 1819. na osebo 46 l žganja, l. 1840. 21 l, l. 1855 7 l, zdaj je 6 l. Viši okrajni zdravnik dr. Presl v Jičinu je preračunal, da se je produkcija piva v Avstriji pomnožila od l. 1881. do 1892., tedaj v 10 letih za 394%; ako se odšteje izvoz, je poskočila množina porabljenega piva v istem času od 50 l na osebo, na 63,5 l; množina vina od 15 l na 189 l; žganja od 27 l na 45 l. Na Solnoškem in Tiroskem je padel konsum alkoholnih pijač. Posebno značilno je zrasla poraba opojnih pijač v sledečih deželah: v Spodnji Avstriji se je pomnožilo v desetih letih število prebivalstva za 11%, poraba piva za 34%, žganja za 12%; na Moravkem prebivalstvo za 6%, pivo za 36%, žganje za 74%; v Štezijski prebivalstvo 7%, pivo 55%, žganje 100%. Zato je pa v istem času naraslo tudi število norih v Avstriji za 62%; število tistih, ki so bili sprejeti v norišnice edino le zaradi pijanske zno-relosti je zraslo v 14 letih za 148%, tedaj na vsakih sto l. 1878, jih je bilo l. 1882 248. Od 540 norih, ki so bili l. 1889. sprejeti v deželno norišnico na Dunaju, je bilo 135 taci, ki so znoreli le vsled pijančevanja, 84 pa taci, pri katerih je pijančevanje vsaj pomagalo drugim vzrokom, tedaj 40% vseh norih je bilo pijancev. Profesor dr. Kraft-Ebbing trdi, da je med vsemi norimi 20% znorelo edino le vsled zlorabe alkoholnih pijač, 35% pa iz družinih vzrokov poleg pijančevanja, tedaj je med norimi 55% taci, ki so znoreli opojne pijače.

Kak upliv ima uživanje opojnih pijač na moralo ali javno poštenje, naj priča statistika, katero je sestavil dr. Bär,

jezero, rimsko „Lacus Benacus“, ki je dolgo 55 km in 5—17 km široko. Skoro vse je v oblasti Italijanov; le majhen kos pri Rivi je avstrijski, pa še tega nam ne privošči požrešni Lah. V Rivi biva vladni Lozan H. L. izpod Mangarta, katera terega sem se spomnil. Pod Peschiero pa leži oni nesrečni Solferino, kjer so l. 1859 zmagali Francozi. Pri Desenzanu je nehalo jezero. V tem trgu je bila 24. junija 1859 krvava bitka. Hrabri Benedek — le poveljnikom se pripisuje hrabrost — je tu junaški odbil pet napadov pijemonteških. Pod svojim poveljstvom je imel tudi mnogo Slovencev. Ta ravan pred Desenzanom, Verovo in Mantovo je netako veliko pokopališče, kjer se je odprl grob tudi mnogim Slovincem v letih 1848, 1849, 1859 in 1866.

Pri Desenzanu sta naju ostavila dva Madjara, s kojima sva se vozila od Peschiere. Ognjena kri! Jedva sem bil izpregovoril dve madjarski besedi, pa jel zategovati nemščino po zgledu nesrečnega raj. Boštjana, že vlikline Oger, neki uradnik: „Eljen, vi ste naši!“ In takoj jame odkrivati svoje politične nazore Seveda jima nisva mogla pritrjevati, četudi je spominjal, da so z njimi — Poljaki. Spomnil sem se tu Preradoviča: „Poljaci, Poljaci, na glasu junaci,

ki je l. 1876. preiskal v 120 nemških ječah 32.879 zaprtih, ter našel med njimi 41:7% pijančkov, tedaj skoraj polovico; glede hudodelstev storjenih, v pijanosti pa je našel ubojev 63%, uporov zoper oblastnike 76%, nasilni nesramnosti 77%, motenja domačega mira 54%, sploh 46% vse hudodelstev. Največ hudodelstev se zgodi ob nedeljah. Na Nemškem je 58% pobojev in nasilstev, ali v soboto večer, v nedeljo, ali ponedeljek, le v nedeljo 32%, ko se namreč največ popije; vseh nasilnih nesramnosti je 22% v nedeljo, uporov zoper javno oblast 35%. V Carigu v Švici je bilo leta 1891. obsojenih radi telesnega poškodovanja, ali pretepa s telesnim poškodovanjem 141 oseb. Od teh je bilo 18 slučajev v soboto večer, 60 v nedeljo, 22 v ponedeljek, 25 druge dneve v tednu, pa ponoči in v gostilni, in le 16 druge dni izven gostilne.

Kako pa trpi gospodarstvo, nam nekoliko pojasnijo sledeče številke: Na Angleškem izdajo na leto, preračunjeno v milijonih frankov: za poduk 275 M. fr., obleko 1650, stanarino 1750, kurjavo 375, kavo, čaj, sladkor, mleko 1875, maslo, sir 873, kruh 875, za alkoholne pijače pa celih 3400 M. fr. V Švici so izdali l. 1890 za opojne pijače 175 M. fr. ali 59 fr. na osebo, ali 296 fr. na družino od 5 ljudi. Pri vseh statističkih podatkih, ki označijo množino popitega alkohola na osebo, je treba pomisliti, da pride na moške veliko več, ker ženske in otroci, ki so tudi vsi, vendarle malo pijejo. V zadnjih 30 letih so stale vojske v Evropi 75 milijard frankov, in je poginilo v njih 2½ mil. ljudi, sama Angleška pa je tačas zapila 75 milijard fr. in zgubila 1.800.000 ljudi vsled pijančevanja. Jaz štejem vse slučaje smrtnih nesreč v pijanosti, ki se zgodijo v slovenskih deželah in jih sporočijo v nekaterih slovenskih časnikih. Naštel sem l. 1899. 37 smrtnih nesreč, l. 1900. 22, l. 1901 15, l. 1902 55, l. 1903 36, letos do danes 33, tedaj v 6 letih 198 smrtnih nesreč v

zašlo stran putice tražite stazice?“ Tudi jima ni ugajalo, ko je nekdo omenil, koliko besedi se pobrali Madjari od Slovanov; n. pr. barat, asorda, goromba, kules, ganaj, gerezd, kalasz, asztal, szarka, szalma itd. Potrdila pa sta znani: Zunaj Ogerske ni življenja! Nu, ločili smo se še prijazno ter si voščili srečen pot!

Mimo „uporne“ Brescie smo pridrdrali proti 8. uri v glavno mesto Milan.

Milan je staro imenitno mesto, ki obstoji nekda že od leta 396 pred Kr., sezidano od Insubrov (Galcev). Leta 222 po Kr. je prišlo pod rimsko oblast, v 3. in 4. stoletju po Kr. so cesarji večkrat stolovali v Milanu. L. 569 je prišlo pod Langobarde, l. 774 pod Franke — Karola Velikega. Pozneje je bila tu začasno ljudovlada, ali l. 1162 premagal je mesto Friderik Rdecebradec ter ga razdejal. 135 let je bilo pod vladjo Viscontijev, 85 let na to pod Sforzi, potem pod Španci. L. 1713 je prišlo pod Avstrijo, l. 1796 pod Napoleona, l. 1814 spet pod Avstrijo in l. 1859 pod Italijo. V umetniškem pogledu sta delovala tu posebno Bramante, pa Leonardo da Vinci in učenci poslednjega: Ferrari itd. Zdaj šteje 468.000 prebivalcev, je za Neapijem najbolj obljubeno mesto, središče Lombardije. (Dalje.)

pijanosti; koliko jih pa ne sporočijo v časnik, pri kolikih pa je iz napačne ljubezni do bližnjega zamolčan pravi vzrok nesreče; jaz štejem le tiste slučaje, pri katerih je izrecno naveden vzrok pijanost, slučajev, katere sem drugače zvedel kakor po časopisih, niti nisem zabilježil. Dr. Jules Rochard je skušal s številkami nazorno pokazati škodo vsled zlorabe opojnih pijač na Francozem takole: Vrednost popitega alkohola 90,981.000 frankov, zubljenje dne posebnost o ponedeljkih 962,771.000 fr., stavke in zdravljenje 70,842.000 fr., zdravljenje umobolnih 2,321.000, samomori 3,179.000 fr., varstvo zoper hudodelstvo t. j. policija in ječe 8,894.000, tedaj skupaj 1138,980.000 fr. škode. Tako trpi narodno gospodarstvo, ljudstvo pa propada. Žal, da ne morem podati števil iz naših krajev, ker ni nikogar, da bi se mu zdelo vredno to preiskovati. (Dalje pride.)

Rusko-japonska vojska.

Našim japonofilom, katerih imamo tudi v Gorici vse polno, so se v soboto zvečer zopet žarela lica, ko so dobili v roke večerno izdanje tržaškega židovskega lista „Piccolo“. Tam so namreč zopet čitali, da je Port Artur padel. Čeravno je list previdno opomnil, da vest o padcu Port Artura še ni uradno potrjena, vendar so bili naši japonofili veseli in so komaj pričakovali poročila o vojski, ki jih je prinesel nedeljski „Piccolo“. Tu pa ni bilo več govora o padu Port Artura, pač pa je prinesel „Piccolo“ uradno poročilo ruskega generala Saharova, v katerem je bilo rečeno, da so jih dobili Japonci v Mandžuriji po hrbitu. To poročilo je seveda zgrenilo nekoliko veselje naših japonofilov, a nadejali so se še vedno, da jim prinese „Piccolo“ v pond. uradno poročilo o padu Port Artura. Pa glej vraga! Mesto uradnega potrdila o padu Port Artura, jim je v pond. „Piccolo“ na vsa usta povedal, da Port Artur še najmanj šest tednov ne pade. Mislite si torej čitatelji, kako dolge in kisle obraze so naši prijatelji delali, ko so v svojem proroku čitali take vesti. Pa ne samo to. „Piccolo“ jim je včeraj tudi povedal, da bo tudi v Mandžuriji japonske slave kmalu konec. Priobčil je namreč pod naslovom „začetek pri koncu“ mnenje vojaškega kritika lista „Temps“, ki ni našim japonofilom prav čisto nič po volji. Dotični kritik navaja namreč vzroke, ki so napotili Japonce, da so se zadnje dni tako nepričakovano začeli zopet gibati ter zaprečili ofenzivo pri Hajčengu, kjer so se držali od sedaj tako mirno. Zakaj so Japonci pri Hajčengu do zdaj mirovali, je zdaj popolnoma prozorno po mnenju omenjenega kritika. Nadejali so se namreč, da bo Port Artur zavzet z naskokom ter da bodo tam uničene vse ruske vojne ladije ali pa tudi zajete. S tem pa bi se Japonci pred svetom neizrečeno proslavili, in posebno pa bi uplivalo to neizmerno ugodno na japonsko prebivalstvo, ki postaja od dne do dne nestrpnije. Zato so poskusili pri Port Arturu svojo srečo jedenkrat, dvakrat, trikrat, a vse zamanj, in konečno prišli do prepričanja, da Port Artur z naskoki ne udobe v svojo oblast ter da jim ne preostane drugega, nego Port Artur le oblegati. V tem pa so se v Mandžuriji stvari jako spremenile in sicer na korist Rusov. Ko so namreč Japonci pričakovali mirno pad Port Artura, so se Rusi na severu tako ojačili, da proti tam Japoncem velika nevarnost, da, skoro nepremagljiva nevarnost. Tega so se Japonci v Mandžuriji zdaj zavedli in so tudi zaradi tega začeli ofenzivo, kateri ni dala toliko povoda nada na zmago, marveč nekaka obupnost. In vse kaže, da smo zdaj pri začetku konca. Tako torej vojaški kritik lista „Temps“, in za to dolgi obrazi naših japonofilov, ki so slepo verovali vsemu, kar jim je prinašal njihov prerok „Piccolo“ in ki so bili prepričani, da bo Rusija na skrajnem Vstoku v najkrajšem času popolnoma poražena.

Ameriški listi, ki se ne morejo doživeti posebnih simpatij do Rusije, zatrjujejo z vso gotovostjo, da se v pomorski bitki dne 10. t. m. ni samo potopila japonska admiralska ladja „Mikasa“, ampak tudi križarka „Kasagi“.

Japonci, ki so nekaj dni prekinili naskoke na Port Artur, so v soboto zopet naskočili Port Artur ter naskok v nedeljo nadaljevali. Japonski naskok je bil odbit, kljub velikim japonskim izgubam.

Japonci so si priborili le dva mala griča, katere so pa morali zapustiti, ker niso mogli vzdržati rus. bombardiranja. Mnogokrat imenovana utrdba slav. 5 je že štirikrat menjala posestnika. Sedaj je prazna, ker je ne morejo vzdržati ni Rusi, ni Japonci.

„Reuterjev biró“ poroča iz Liaojanga od 30. m. m. ob 6. uri zjutraj: Od 5. ure zjutraj se sliši streljanje s puškami v južni smeri. Topništvo je pričelo kmalo potem streljati ter traja streljanje še dalje. Sinoči so skušali Japonci s silo vzeti neko pozicijo, ki je oddaljena zapadno od postaje 5 milj, toda bili so razkropljeni. Sodi se, da je danes pričela pričakovana velika bitka.

„Reuterjev biró“. Japonske zgube pri Anpingu znašajo približno 2000 mož mrtvih in ranjenih. Ruske zgube so tudi velike. Japonci so zaplenili pri Anpingu in Ansandšanu skupno 16 topov.

Po zadnjih poročilih bi bili izgubili Japonci dne 30. m. m. pri Liaojangu 40 topov. Vsi njih napadi so bili odbiti.

Dopisi.

Iz goriške okolice. — (Izv. dop.) — (Doli in proč s čevljarsko ali šivarsko nedeljo, t. j. s ponedeljkom, v katerem rokodelci ne delajo!) — Vaš cenjeni list je že večkrat povzdignil svoj glas, naj bi poštene rokodelce v svoj in svojih rodbin blagor in prid to zlo navado odpravili. Tudi pisec tega, ki je imel že večkrat priliko opazovati to nelepo ter škodljivo razvado in sicer za telo in dušo našega ljudstva, meni navesti tu nekatere razloge, zakaj naj bi misleči rokodelci to nevedno navado za vselej opustili. Ko sem gor rekel „proč s ponedeljkom, v katerem rokodelci ne delajo“, marveč le popivajo po krčmah, menim jaz tisto grdo navado nekaterih rokodelcev, zlasti v mestu in blizu mesta, ki si iz ponedeljka napravijo nedeljo ali praznik, na kateri ne delajo. Ta navada ali razvada je k nam došla od ptujca — Nemca, ki jo imenuje „plavi ponedeljek“ (Blaumontag), toda po slovensko bi ga jaz imenoval raje „nori ponedeljek!“ Posebno pa ima „slov. katoliško delavsko društvo“ nalogo, da se tej zli navadi nasproti postavi. Razlogi, radi katerih je treba napovedati boj ti razvadi, so očitni in jasni, da ni treba zgubljeni dosti časa, da se jih pojasni. Saj sta jih vrla gg. govornika na javnem shodu dne 21. m. m. učena dr. A. B. in I. K. dovolj v govoru o alkoholizmu, ki se s tem predmetom vjema, pojasnila. Toda da pobijem trdovratneže, povdarjam jaz še to, da najprej prepoveduje že sv. vera v 3. božji zapovedi, stati v ponedeljek brez dela. Bog je po stvarjenju le 7. dan počival, ne pa tudi osmi ter je zapovedal da radi njega naj dela človek šest dni, sedmi pa počiva! Potem trdim tudi, da brezdelnost ali prazni čas ni v korist ne gospodarju ne delavcu, ne občinstvu sploh. Da ni to v korist gospodarja-delodajalca, je razvidno iz tega, ker zgubi v enem letu okrog 50 dni (delavnih), on toraj proizvaja manj blaga in torej ima tudi manj dobička. Tudi delavcu ni v korist, ker zgubi toliko dni plačila in poleg tega brez dela povzije v krčmi tisto malo novcev, ki so mu ostali od nedelje. Ravno tako ni v korist občinstvu, kajti ako se ne dela v ponedeljkih, se vzame na pomoč pa s soboto tje pozno v noč, do jutra v nedeljo, in ker se dela v vsi naglici, je tudi delo slabo storjeno. Delajoči pa v nedeljo se zopet pregrešijo proti božji zapovedi, ki zapoveduje posvečevati nedelje in praznike. In še več drugih razlogov bi zamogel navesti proti omenjeni razvadi, pa jaz upam, da te zadostujejo. Proti tej razvadi, praznovati ponedeljek „Blaumontag“ ali kakor pravijo Lahi, „sv. Krišpina“, je pa najboljši lek: Ustanova „Slovenskega kat. delavskega društva“, ki bo donášala posameznim udom še drugih koristi. Zato vsi dobri rokodelci in prijatelji delavskega društva naj se le kmalu vpišejo v to njim koristno društvo! To želi vaš dopisnik — nedelavec. M. M.

Iz Mirna. — (Poročilo o slavnosti razviti zastave „Kat. del. društva.“) — Celi teden vršile so se priprave za ta dan, in ves Miren je bil pod utisom, kakor da se bližajo kaki veliki prazniki. V soboto večer so streljeli in rakete, posebno pa krasno razsvetljeni Grad nad Mirnom, oznanjevali celi goriški ko-

lici, da se ima drugi dan nekaj posebnega vršiti. Ta dan je ljudi že prišel k nam oče kršč. socializma, dr. Krek. — Prišla je nedelja. Ze zjutraj na vse zgodaj oznanjalo ga je pritrkovanje zvonov in streljanje topičev. Videli si po Mirnu ta dan že zjutraj same vesele obraze, najlepši dokaz, da ljudstvo z nami simpatizuje. Z brzovlakom ob 10. uri pripeljala sta se gg. dr. Lampè in Gostinčar, deputacija „Kršč. soc. zveze“ z zastavo pa ob polu dvanajste s poštnim vlakom. Žal, da zadnje ni bilo mogoče sprejeti na postaji, ker je bilo rečeno, da izstopijo v Rubijah, pa so izstopili v Gorici. Hitro po drugi uri prišla je četa naših vrlih sosedov Kostanjev, nakar so skupno z nami korakali nasproti deputaciji kršč. soc. zveze in „Kat. del. društva“ iz Gorice, na čelu mu g. dr. Andrej Pavlica, ki je prišlo v jako obilnem številu za svojo zastavo. Po prirčnem pozdravu korakali smo z obema zastavama in z godbo skozi Miren. To je bilo veselje gledati naše vrle mirenske mladeniče, kako ponosno so korakali za zastavama, češ, mi gremo naprej, mi gremo naprej, mi mladi. Da, mladina v Mirnu je naša. In ta je naš up. Naša mladina je spoznala, da z veseljem mora biti združena tudi izobrazba, zato je pristopila in še vedno pristopa v naše društvo. Nato je začelo od vseh strani naše okolice prihajati ljudstvo v Miren. Prišlo je še več društev, med temi pevskazbora iz Dornberga in Rubij.

Točno ob 3 uri začela se je cerkvena slovesnost. Cerkev, čeravno obširna, je bila za polovico premajhna. Nato se je med pokanjem topičev vršila služba božja, pri kateri je imel govor g. dr. Krek, in pri kateri se je blagoslovila zastava. Zastavo je blagoslovil g. dekan Pavletič. Kumica je bila g. Drufkova, bošter pa g. Vencelj. Mirenska dekleta so zastavi darovala krasen trak. Nato se je vršilo zabijanje žebčev in zastava se je z navzočima zastavama posestrila. Zastava je res krasna in je delo društva za izdelovanje cerkvenih oblek v Rabatišču.

Po končani službi božji ustavilo se je ljudstvo pred cerkvijo. G. Weis je ta priložnost fotografiral. Nato je gozba za koračnico in korakali smo na krasno zastavami, mlaji in balončki ozajšano dvorišče g. Budihne. Na koncu dvorišča je stal naš krasni oder. Na srednjem odru je stala bela zastava, hitro za njo pa je ponosno plapolala kot njena varuhinja naša trobojnica. Dvorišče se je kmalu napolnilo. Prišli so tudi nekateri naši magnatje. Vstopnic se je razprodalo 1800. Slavnost je otvoril društveni predsednik g. župnik G. Pavletič, kateri je navzoče priučno pozdravil in dal besedo g. dr. Lampètu. Govornik je v lepih potezah naslikal skoro bi rekel suženjstvo delavca-trpina, kateremu se pa ne more drugače odpmoči, kakor se skozi in skozi zdravo strokovno organizacijo. Okleniti se mora slovenski delavec poštenih voditeljev in ne izkoriščevalcev, kateri imajo mēd na jeziku, strup pa v srcu. Delati se mora, pravi govornik, in kdor ne dela, ni vreden, da živi. A kdor dela, mora tudi živeti in sicer pošteno živeti. Naš namen je torej, da slov. delarstvo združimo in mu postavimo vestne voditelje, kateri se bodo združeni borili, da bo slovenski delavec ne samo delal, ampak tudi dobro jedel. Govorniku, ki je res lepo govoril nad pol ure, so na koncu burno ploskali. O tem govoru spregovorimo prihodnjič kaj več. Za dr. Lampetom je dobil besedo g. dr. Krek, kateri je bil že pri nastopu burno pozdravljen. Ta pa je v svojem govoru bičal slovenske lažliberalce, kateri se priste-vajo k inteligenci. Kakšna inteligenca je to, kaže v najlepši luči njih časopisje. Inteligenca, za psovanje, farbanje, slepljenje in hujskanje slov. ljudstva proti duhovnom. Žalibog, nadaljuje govornik, da ima slov. narod take sinove, ki ga tlačijo in morijo, ki mu hočejo izruti najprej vero, in ako to dosežejo, potem so vse dosegli, kajti človek brez vere je dostopen vsem strasten, se odtuji narodnosti, se spridi in tako pride na rob propasti. Stojmo trdno kakor kraška skala in triglavske pečine na braniku, da si ohrani naš narod svoj jezik in vero. Govorniku je množica burno aplaudirala. Tudi ta govor priobčimo obsirneje. Za njim je govoril še kršč. soc. g. Gostinčar iz Ljubljane. Tudi on je navduševal navzoče, naj se oklenejo poštenih voditeljev, naj se oklenejo križa, v katerem je gotova zmaga.

Na to je g. kaplan J. Podobnik pre-

čital došle brzovjavne in pismene pozdrave.

Potem se je začela ljudska veselica. Nastopati so začela razna društva. Najprvo je nastopil domači društveni mešani zbor pod vodstvom g. Vodopivca, nadučitelja v pokoju, ki se je prav mnogo v tej vročini trudil, da je pevce tako izvrstno izvežbal. — Potem so nastopili pevski zbori iz Dornberga, Kostanjevice in iz Rubij, ki so peli vsi prav dobro. Potem je nastopila gospodična P. Kampjut, (katera je uže v cerkvi v imenu deklet izročila zastavi trak) in je deklamovala pesem S. G. „Marijinim slavilcem“. Gospodični je bil poklonjen lep šopek. Nato je kolesar s kolesom deklamoval šaljivo pesem „Slovenski kolesar“. Na to sta nastopila v šaljivem prizoru čevljar in krojač v vezani besedi se prepirajoč. Potem so naši mladeniči nastopili s šaloigro: „Pozabljena pipa“, katero so si mladeniči sami po povesti istega naslova iz koledarja priredili. Za drugo dejanje potrebno ozadju odra nam je naslikal g. Vencelj, kateri nam je že prej marsikaj lepega naslikal in tudi pročelje odra nam je nekoliko preslikal. G. Venceljna imamo tudi pri igrah za mimiko izvrstnega učitelja. Čast mu! Med vsako točko igrala je godba slovenske komade, katere je prihrbel odbor. Zvečer začela je še le ljudska veselica. Dvorišče bilo je razsvetljeno z lučjo „Acetylen“. Po dvorišču je gorelo okoli 50 balončkov v narodnih barvah. Umeteljni ognji pa so slavnost povelečevali.

Da, krasno se je obnesla ta slavnost v vsakem oziru. Naj le kričita „Soča“ in „Rudeči Prapor“, naj nas le obroke-jejo; ali kdor je bil v nedeljo v Mirnu, videl je, da Miren je velika naša trdnjava, in to trdnjavo bodemo branili, branili jo bodemo, kakor branijo ruski vojaki Port Artur, branili jo bodemo do zadnje kaplje krvi. Trdnjave ne pustimo, dokler zadnji mož ne pade. Ali v tem času upamo, da bodo tudi druge vasi v okolici postale naše trdnjave in potem se ne bojimo nobenih sovragov. Mi gremo naprej, mi gremo naprej, mi mladi!

Ker piše „Soča“, da je na dan slavnosti zvečer neki naš na tla vrgel nekega mirnega soc. demokrata, moramo povedati sledeče: Okoli 9. ure zvečer prišlo je par pijanih demokratov in so začeli razsajati in kričati. Mi smo pa imeli reditelje in ti so najglasnejšega postavili na cesto. Sicer se imajo demokrati za ta večer zahvaliti naši potrpežljivosti, da se jim ni kaj hujskega zgodilo.

Novice.

Cenjenim naročnikom. — Na poziv, naj bi naši cenjeni naročniki poravnali letošnjo naročnino do konca avgusta, odzvalo se jih je žal vse premalo. Naj se nas cenjeni naročniki spomnijo. Vsak krščanski naročnik naj si šteje v sveto dolžnost: poravnati zaostalo naročnino, ker imamo z listom ogromne stroške. Nekateri niso še plačali naročnine za leto 1903 in 1902. Cena lista od sedaj do novega leta je 1 K 36 h, za manj premožne 1 K.

Somišljeniki, agitujte za razširjenje „Prim. lista“.

Odstop tržaškega namestnika. — V pond. so se bavili razni dunajski listi z odstopom tržaškega namestnika grofa Gočssa. Tudi poluradna „Triester Zeitung“ je dobila iz Celovca vest, ki ne izključuje možnosti, da se grof Gočss sploh več ne povrne v Trst. Po mnenju omenjenih listov prišel bi na mesto grofa Gočssa v Trst sedanji dalmatinski namestnik baron Handl.

Imenovanje v šolski stroki. — Raznatelem c. kr. mornarske nižje re-alka v Pulju je imenovan dr. Rüdiger Feliks Solla, dosedaj profesor na državni realki v Trstu.

Slavnostno romanje na Sv. Goro v proslavo Brezmadežne due 19. septembra 1904. — Sveto tekmovalje v proslavljeni Brezmadežne opazujemo v tem jubilejskem letu med katoliškimi narodi.

Krasen izgled dala nam je prestolnica našega cesarstva, kjer se je zbrala pred Marijino soho nešteta množica — na čelu sam presviti vladar s svojo cesarsko družino, da bi posvetil sebe, svojo prestolnico ter vsa svoja ljudstva močnimi priprošnji nebeske kraljice.

Tudi mi hočemo se podati prihodnji mesec v kolikor moči obilnem številu k nogam preblažene Device v preljubljenem svetišči na Sv. Goro, ki nas je že večkrat videlo prihajati v

ogromnih množicah slaviti Njo, ki je naša pomoč in naše upanje.

Tudi v letošnjem svetem letu hočemo slovesno pokazati svojo vero ter svojo ljubezen do preblažene Device; priporočili jej bomo, naj ohrani pri nas zaklad sv. vere ter krščanskih čednosti, prositi hočemo za preljubljenega sv. Očeta Pija X. in za povišanje sv. Cerkve.

Naš prevzvišeni knezo-nadškof je izbral v ta namen odbor, ki naj poskrbi, kar je potrebno. Ta odbor je sklenil:

1. Dne 19. septembra ob 4. zjutraj vzdigne se procesija iz stolne cerkve — v ta namen dalo se bode znamenje z zvonom pol ure prej o 3¹/₂.

V stolnici se zberejo romarji iz mesta in iz bližnje okolice.

2. Oddelki, ki pridejo iz dolnjih krajev nadškofije, počakajo na Solkanski cesti — ter se vzdignejo proti Sv. Gori, kakor hitro zapazijo procesijo iz mesta.

3. Oddelki iz gorenjih krajev pridružijo se procesiji na Prevalu.

4. Glavna vrata svetišča bodo samo za vhod, stranska pa za izhod iz cerkve.

5. Ko pride procesija na sv. Goro, bo najprej govor v slovenskem jeziku — na to slovesna sv. maša (pontifikal), katero bo daroval sam prevzvišeni knezo-nadškof.

6. Po sv. maši bo govor v italijanskem jeziku — in na to Lavretanske litanije in blagoslov z Najsvetejšem.

7. Za nadaljna pojasnila — ali tudi naznanila se je obračali na uredništva „Primorskega lista“ in „Eco del Litorale“.

8. Č. g. dušni pastirji so naprošeni, naj blagovolijo naznaniti odboru približno koliko bi se jih utegnlo udeležiti te procesije iz njihovih duhovnij. Oni duhovniki, ki se osebno udeležijo tega romanja, naj naznanijo to č. g. gvar-dijanu na sv. Gori.

V Gorici, dne 30. avgusta 1904.

Pripravljavni odbor.

Za „Alojzijeve“: Preč. g. Val. Kragelj 10 K, preč. g. Fil. Abram 10 K, preč. g. Henr. Črnigoj 10 K, preč. g. Jož. Ličan 1 K, g. Fr. Faganel, zidarski mojster popustil na račun 7 K 66 v, g. Ant. pl. Braunizer v spomin svojega bivšega sošolca pok. g. Blaža Madona 5 K, neimenovana 4 K. Bog plati!

Za „Slovensko sirotišče“ so darovali: P. n. gg. Ivan Lisjak iz Dornberga 50 v, Filip Abram 3 K, Ivan Orel 20 v, Pavšič Andrej, Avče, 50 vin.

Dar. — Uprava „Primorskega lista“ je prejela za „Slovensko sirotišče“ 82 h, katere je darovala družba „Slovenska beseda“.

Dar. — Uprava „Primorskega lista“ je prejela za „Šolski Dom“ 82 h, katere je darovala družba „Slovenska beseda“.

Vojaške vesti. — V torek popoldne ob 3. in pol uri prišla je v Gorico z vaj, katere so bile na Krasu in po vipavski dolini, 28. divizija, sestojeda iz 56. in 56. brigade, katero so tvorili pešpolki 27., 47., 87. in 97., jeden eskadron huzarjev, jeden eskadron dragoncev in jeden topničarski polk. Pri Rusi hiši, na trgu starega sv. Antona in na Travniku zbrala se je neizmerna množica, ko so prihajali vojaki v mesto. Na Travniku se je ustavil generalni štab in njemu na čelu feldmaršallajtenant pl. Chavanne, pred katerim je vojaštvo defiliralo ob zvoku vojaških godb. Potem so se vojaki podali na stanovanja, katera so jim bila določena. Zvečer ob 8. uri pa so igrale na Travniku vse štiri vojaške godbe. Ljudstva je bilo toliko zbranega, da se je tam kar trlo. Včeraj zjutraj ob 5. in pol uri pa se je podalo vojaštvo zopet na vaje v okolico ter se popoldne zopet vrnilo v mesto. Popoldne ob 4. uri pa so začeli polki, ki se ne nahajajo v goriški garniziji, odhajati po železnici. Bilo je pripravljenih v ta namen šest vlakov. Ker so se vojaške vaje vsled cesarjeve odredbe dovršile z zadnjim dnem meseca avgusta, odpošljejo se dopustniki in rezervisti koj na dom.

Doba sv. Janeza Nep. se vrača? — Čudno, da se pojavljajo srednjeveške prikazni sedaj, — v tem omikanem a žalibog v verskem oziru prav nevednem času. Ali je mogoče, da si upa neki orožnik iz Mirna pri Gorici motiti namestnika Kristusovega v spolnovanju njegovih svetih dolžnostij kot spovednika. Neki prečasti g. kurat v goriški okolici je moral kot spovednik tajstvenim potom poskrbeti, da se je popravila neka denarna škoda. In sedaj ko je oškodovanec, dobil zopet svoj denar, — kaj stori miranski orožnik? Kakor da bi se ne bil

nikdar učil katekizma in kakor da ne bi poznal 16. paragrafa cerkvenega in državnega konkordata, kjer se glasi, da mora presviti cesar skrbeti, da cerkvenih predstojnikov nikdo v njihovih službenih dolžnostih ne ovira, — hiti k preč. g. kuratu, češ, da mu mora izpovedati tajnost, od koga je dobil on to povračilo. Ali orožnik ni nikdar slišal, kako strogo je duhovnikom naloženo, vse kar se pri spovedi izve molčati. — No, seveda nekaterim orožnikom je pač morda beseda Božja deveta briga.

Sicer, ako sme vsak stan svoje dolžnosti izpolnovati, — kaj menda nima duhovski stan tudi svojih, v katerih ga nihče ne sme ovirati.

Pravicoljub.

Kap je zadela v soboto predpoludne v Bolafjevi zalogi vina krčmarico Terezijo Boltar iz Kanala, po domače „Oštirko“, ko je tam kupovala vino. Prenesli so jo v gostilno g. Gorjanca, ki se nahaja v Attemsovi palači. Poklicali so g. dr. Breclja in brzojavno obvestili soproga, ki je prišel iz Kanala po ženo in jo odpeljal domov.

Iz Mirna nam pišejo: Na napade, katera sta zadnje čase „Soča“ „Rdeči prapor“ čez nas priobčevala, nismo imeli časa odgovarjati. Zato vprašamo sedaj omenjena lista sledeče: 1. Kdo je plesal v cerkvi? 2. Kateri odbornik je preklinjil Boga in Mater Božjo? 3. Kateri naš ud je oklofutal novega podžupana? 4. Kdo je vlačugaril po Kostanjevici? Kdo je prišel pijan kot šnopsar iz Kostanjevice?

Vse te laži bile so v „Soči“ in „Rdečem Praporu“ kakih 6 krat premlete. Zatorej, prosimo za imena dotičnih, ki so te stvari uganjali.

Udeleženci izleta v Kostanjevico, odborniki kat. del. društva in drugi.

Proti draginji mesa. — Občina Gradišče je odločno nastopila proti mesarjem, ki niso hoteli znižati cene mesa, dasiravno se je živina pocenila. Gradiški župan je dne 10. m. m. pozval mesarje, naj cene mesa znižajo. Ker pa na ta poziv niso ničesar odgovorili, poslal jim je župan ultimatum: Ali naj a 1. septembrom vpeljejo prejšnje cene, ali pa bodo ustanovljena mesnica na družbeni podlagi, ki bo prodajala meso 16 vin. cenije. Valed tega so se mesarji odločili, da znižajo a 1. septembrom cene mesa in teletini.

Vodni načrti ob Soči. — Tehnična komisija je preiskala Sočine izvore. Tvrška Ganz & Comp. namerava zgraditi ob Soči električno delovrsto, katera bo izdelovala za 18000 konjskih sil elektrika. Električni tok bodo rabili pri boh. železnici. Dela bodo stala 9 milijonov K.

Iz Brj pri Rihembergu nam pišejo: 24. t. m. je utonil pri kovanju v Vipavi 10-letni France Mihelj. Pokojni je bil jako nadarjen učenec ter obenem blag in priden deček. N. p. v m.

Pretep v Solkanu. — V Solkanu so v nedeljo plesali, a po plesu so se, kajpada stopli in sicer dala je povod pretepu baje razdelitev dobička. Josip Gomišček ranil je še precej močno na glavi Iv. Komela, tako da je moral iskati zdravniške pomoči v Gorici.

Izgubljeno dekle. — Že v jedni prejšnjih številki smo poročali, da je izginila iz Vrtojbe najstletna deklica Leopoldina Ambrožič. Prešlo je že par tednov od tega, ali stariši ne vedo še danes nič o njih hčerki.

Izpred sodišča. — Te dni je stal pred tuk. okrožnim kot kazenskim sodiščem Anton Jelenič, doma iz Račic v voloskom političnem okraju. Tožen je bil zaradi tatvine, češ, da je v noči od 13. do 14. junija tega leta ukradel v Podbrdu Josipu Gerbu dva bankovca po 50 K, tri po 10 K in jeden prstan v vrednosti 10 K. Jelenič je bil oproščen, ker se mu tatvina ni mogla dokazati. — Iste tako se je moral zagovarjati pred omenjenim kazenskim sodiščem 29-letni Ludovik Pehnikar, rojen v Gorici, in sicer zaradi javnega nasilstva radi izzivanja in radi žaljenja straže. Pehnikar pil je 10. avgusta v Zdravščini v neki krčmi. Tu je začel razsajati in ni dal miru, tako da ga je moral neki stražar aretirati. Med potjo, ko ga je odpeljal stražar v Zagrad, razsajal je Pehnikar neprenehoma. Psoval je stražarja in ga celo klofutnil. Ko sta dospela s stražarjem v Zagrad, začel je Pehnikar vpiti „Viva l' Italia, morte ai scavi!“ Zaradi vsega tega in pa ker je bil Pehnikar že poprej 15 krat obsojen, obsodilo ga je sodi-

šče na dve leti težke ječe, poostrene z jednim postom vsake tri mesece.

Razglas o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šole c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. — Meseca oktobra se odpre sedmi tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem splotju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo o gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditjo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednje obleke s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvnih jopic za po noči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu. Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šole, morajo: 1. dovršiti že 16 leto; le izjemoma, iz posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati ditati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je predložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev ali varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjstvo šole sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če pa bo v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prošilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Gospodarstvo. — Zavrleka ali bira. Ta jako nevarna bolezen na vinu je v južnih krajih nekaj navadnega. Posebno šibka in iz mladih trt napravljena vina so ji zelo podvržena. V kletih kjer se ta bolezen pojavi, znači malopridnega kletarja. Njegova klet je zamazana in brez reda. Sodi so malo kedaj polni. Še manj se vino pretaka. Vino stoji celo zimo na drožju. Nespameten kletar misli, da bo dalo drožje vinu moč, toda zgodi se baš nasprotno. Kako se spozna ta bolezen? V poletnem času začne skoraj vsako vino pokipevati, posebno če ni v tistih vsled neugodnega vremena pokipevalo. Kadar vino navadno pokipeva, prijetno diši in meče lepe bele pene. To pokipevanje je koristno in ni „zavrleca“. Če pa vino nekako skipi, (se skuha) pene pa so umazane in dišijo po gnilobi, je to „zavrleca“. Tako vino spreminja barvo in okus ter izgublja kislino. Črno vino postane rujavo, a belo bolj temno. Kaj nam je storiti, da se nam ta bolezen ne prilitotapi v klet? V prvi vrsti se držimo snage. Snaga je duša kletarstva! Čisto in nikdar gnjilo bodi grozdje. Snažni naj bodo sodi in drugo kletno orodje. Vino večkrat zalivajmo (da se napolni sod) in pretakajmo. Pretakati je mlada vina vsaj štirikrat v letu in sicer: pred božičem, meseca marca ali aprila, meseca junija ali julija, in v začetku oktobra. Če se je bolezen še le pojavila, pretoči vino v snažen in močno zažveplan sod. Vinu dodaj nekaj ledu. Najbolje sredstvo je seveda „pasteuriziranje“ t. j. segrevanje vina do 60 stopinj s pomočjo posebnih priprav. Za vino, ki je že hudo napadeno od te bolezni, ni pomoči. Tudi posoda, kjer je bilo tako vino ni več za vinsko rabo, ampak le za ogenj.

„Dr. pr.“

Zoper drisko. — Posuši si listje ščipkovo (gartroža). Nasiplji ga kakor čaj

na vrelo vodo, in pusti to zmes 2 uri stati — dobro pokrito. Potem jo pretoči, in vodo pij 2—3 krat na dan vselej za pol kupice.

Tavzentroža ali zlati grmiček. — Čaj te cvetlice je prav dober proti zgagi ali gorečici (Sodbrennen). Odganja sapo iz želodca in odpravlja nezdravo želodčno kislino, ter de prav dobro jetrom in ledvicam. Ne stano denarja, le nekaj truda, da si ga nalrgaš, v snope zvežeš in posušiš.

Če krave molzejo krvavo — daje se njim dvakrat na dan po jedno žlico salpetra v litru vode razstopljenega. To se daje dva do tri dni zaporedoma.

Za kratok čas.

1. Gospod Čifutovič je imel sinčka na gimnaziju in hotel mu je dati domačega učitelja. Obrnil se je radi tega do dijaka Serjunova, češ, koliko bi zahteval za uro. — Dve kroni, odgovori Serjunov. — Hm, hm — pomišlja gospod Čifutovič — koliko pa je dolga pravzaprav taka le ura?

2. Mihec si je zlomil nogo in cvilil na vse pretege. Poslali so po zdravnika, med tem časom pa je mati sama nekaj poskrbela za bolnika. Zdravnik pride in popraša kmetico, kaj je ovila dečku okoli vratu. — Eh, gospod duhtar, drugih renij nesm mela pr hiši, sm mu pej dve spijavki dela za vrat.

3. Tujec (kmetu): Kakor vidim, vi tu-le v hribih napredujete. Celó društvo ste si ustanovili. Kak pomen pa ima to društvo? Kmet (pomenljivo): Društvo — hm društvo mora skrbeti od nedeljah za redno pretepanje.

4. Profesor (razlagaje dijakom statistiko): Pomislite dobro, na Ogerskem pride na vsakih tisoč ljudij 165 konj, 83 krav in 65 oslov.

5. Profesor (dijakom): Ej, falotje tako daleč smo že prišli? Pa le ne domišljajte si preveč, kajti očitno vam povem, da se ne dam z a h r b t o m nikomur voditi z a n o s.

Loterijske številke.

27. avgusta.

Dunaj 51 49 60 33 10
Gradec 80 43 82 33 63

Katoliška slovenska družina sprejme na stanovanje več učencev. Hiša je nova in stoji na lepem, zdravem kraju blizu središča mesta. Učenci imajo priliko učiti se v nemščini. Pojasnila daje upravnistvo „Primorskega lista“.

A. Krušič

trgovec in kroj. mojster
Gorica, Gius. Verdi 33

namaznanja sl. občinstvu, da je dobil ravnokar sveže angleško in avstrijsko blago, kakor tudi svežih ingotljenih oblek in površnikov raznih vrst v veliki izbiri za bližajočo jesensko in zimsko sezono. — Priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi, posebno č. duhovščini. — Izdelek lastnega blaga jamčim.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo

Kneippovo sladno kavo

kot primes vsak-
danji kavni pijači.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta 19 — v Medjatovi hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih posloplj, premičnih in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbam in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji:
 - a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 vin, 1, 2, 3 in 4 K in daje po neprisljnih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;
 - b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovanja vsake vrste.

Rojaki Slovenci! Pristopajte k domači zavarovalnici!

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri s vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za tazuapni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovalcem popolno varnost.

Svoji k svojim!

Rojaki!
kupujte narodni kolek!

Anton Kuštrin

Gosposki ulic. h. šte. 25,

v Gorici,

prilporoča čistili duhovščini in slavna občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Perico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korč istersko in dalmatinsko, Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrat riža. Mljaveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranjin in z Jochmann ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Učence

sprejme na stanovanje in hrano poštna slovenska krščanska družina. Več se izve v „Narodni Tiskarni“.

Poziv.

„Ljudska opekarna v Biljah, opisano društvo s omejenim poroštvom“ se je po soglasnem sklepu izrednega obč. zbora dne 25. jun. t. l. prostovoljno razdružila, ter je bila ta razdružitve opisana v sadr. vpišek glasom sklepa c. kr. okrož. sodišča v Gorici z dne 8. jul. t. l. št. Firm. 125 Gen. II 77/23. Vabijo se tem potom vsi možgi upniki „Ljudske opekarnice“ v Biljah, da se oglase na morebitne tirjatve pri družini.

Saunig & Dekleva

ulica Municipio št. 1, Gorica.

Velika tovarniška zaloga *šivalnih strojev* kakor za šivilje, krojače, čevljarje, in tudi za umetno vezanje (rekamiranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška *„Döckolesa“* „*Helical Premier*“ in *slamorezni stroji, samokresi* in razne *puške*. lasna meh. popravilnica. Glavno zastopstvo za Primorsko; Centrifug „Westfalia“.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. in v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetilno izvršuje naročila vsakovrstnega peciva tudi najfinejšega, za nove maše in godove kolače za birmo in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodarov naročnikov. — Prilporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubneje.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči vsvoji krēmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

And. Fajt,

pekovski mojster, Gorica, tekallšče Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša), in podružnica št. 20.

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, kakor za nove maše in godove, kolače za birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po smerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

Stiskalnice za sadje in grozdje s trajno delujočim pritiskom in regulatorjem za pritisek: „*Herkules*“. Zajamčeno najhitrejšo delo.

Hidravlične stiskalnice s posebno ročnim pritiskom in hitrim delom.

Sadne in grozdne mline, Robkalnice,

Popolne Moštarne stalne in vozeče.

Stiskalnice za sadni sok, mlini za jagode.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za lupljenje in rezanje sadja

najnovejše, samodelujoče, patentirane, ki se dajo nositi in voziti. Škropilnice za trte, drevesa, goršico „*Syphonia*“, pluge za vinograde izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebno v najnovejši sestavi

PH. MAYFARTH in dr. tvornica kmetijskih strojev, li-varne in zdelovalnice plugov na Dunaju II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 500 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obsirni ceniki zastoj. Zastopniki in prekupci dobro došli.

Odlikovani fotografski atelje

Anton Jerkič

Gorica, Gosposka ulica št. 7, II. nadstropje

je največji in najmodernejši urejen atelje na Primorskem. Izvršba vseh vrst fotografij je neprekosljiva. Na razpolago je neštivilno pohvalnih pisem. Cene nižje kakor pri konkurentih

Sprejema

hranilne vloge katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; nevsdignene obrestipripišnje konec leta k glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebnih kredit po 6% in na vknjižbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

s glavnimi in opravnimi deleži. Glavni deleži po 200 K, opravniki po 2 K. Otvarja članom tekoče račun, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne.